
CATHARINA VAN RENNÈS

Vierdelige platencassette rond Catharina van Rennès ter gelegenheid van haar honderd vijf en twintigste geboortejaar

Aan de Utrechtse Mariaplaats staat thans het Utrechts Conservatorium: het vroegere gebouw van het ziekenhuis St. Johannes de Deo, in neo-gothische stijl opgetrokken - het doet me altijd denken aan bouwplaten uit m'n kindertijd - en daarnaast het vroegere Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen, waar nú de concerten van het Conservatorium worden gegeven en de leerlingen over een prachtige kantine beschikken. De grote zaal was in de negentiende eeuw een voorbeeld van een zaal met een prachtige akoestiek: boven waren galerijen, die helaas later verdwenen. In deze zaal traden beroemdheden op zoals Clara Schumann, gevierd pianiste en Johannes Brahms, van wie het bekend is dat hij liever in Utrecht muziek maakte dan in Amsterdam, waar - het zij een troost voor deze stad - hij wél graag at en dronk! Aan dezelfde Mariaplaats stond vroeger in de linkerhoek de zg. Dominikanerkerk en daarnaast een herenhuis. In dit huis werd op 2 augustus 1858 Catharina van Rennès geboren. De liefde tot de muziek erfde zij van haar vader, graanhandelaar; het martiale, dat naast het poëtische in haar muziek tot uiting komt, is wellicht een erfdeel van moederszijde: deze was n.l. een officiersdochter. Als kind genoot Catharina van Rennès, meestal „Cato" genoemd, van draaiorgels en de leutige klanken die van de Domtoren naar beneden dwarrelden. Als jong meisje kwam Catootje op de zangschool van Richard Hol. Deze leidde haar op in theorie, solozang, pedagogie en compositie. Haar mooie sopraanstem werd geschoold door Joh. Meschaert. In 1883 behaalde zij haar pianodiploma van de Maatschappij Toonkunst en een jaar later haar zangdiploma. Tegenwoordig kan men „op gaan voor de prijs compositie", maar dat bestond toen nog niet, anders had zij wellicht deze richting gekozen, want reeds als jong meisje begon zij liederen te componeren en dit is zij haar gehele leven blijven doen. Helaas werd zij tot haar teleurstelling niet als zangpedagoge aangesteld aan het instituut dat haar had opgeleid. Achteraf gezien was dit wellicht juist geen ramp: haar onafhankelijke geest ging niet bij de pakken neerzitten: zij opende in 1887 een eigen zangschool. Aanvankelijk gevestigd in de zg. Franse Bewaarschool, achter de Pieterskerk op het Pieterskerkhof, werd deze school later overgebracht naar Brigittenstraat 1, waar thans een plaquette, naar ontwerp van de Utrechtse beeldhouwster Bella van Beeck Calkoen en in 1941 op 24 mei onthuld, nog getuigt van haar activiteiten.

Daar woonde zij zelf eveneens tot januari 1933, toen haar gezondheid een verhuizing nodig maakte. Haar

Foto: Archief Catharina van Rennès. P. Vis, Houten.

laatste levensjaren sleet zij, zich van weinig meer bewust, in een Amsterdams verpleeghuis. Zij stierf op 23 nov. 1940. Catharina van Rennès behoorde ook tot degenen die met vuur de zg. „rhythmische gymnastiek" van Emile Jaques Dalcroze propageerden: zij volgde te Genève zijn cursus en ontving in 1911 een „Diplome d'honneur". Het repertoire dat haar zangklassen instudeerden, vloeide voor het grootste deel uit haar eigen pen: kinderliederen, duetten, cantates, composities voor vrouwenkoren, alles uitgegeven door haar broer Jacob, die een bloeiend bedrijfje wist op te bouwen, temeer waar zij ook buiten Utrecht zangklassen had, o.a. in Amsterdam en in Den Haag, waar H.K.H. Prinses Juliana tot haar leerlingen behoorde. Op 9 april werd het veertigjarig jubileum van de zangschool luisterrijk gevierd in de Stadsschouwburg, die toen aan het Vredenburg stond. Haar collega's Johan Wagenaar en Hendrika van Tussenbroek hadden klinkende canons gemaakt,

Jo Vincent zong de solo in de cantate „De Schoonste Feestdag“ en Prinses Juliana was met haar vader Prins Hendrik als eregaste aanwezig.

Behorend tot de generatie die voor de vrouw op de bres stond, heeft Catharina van Rennès haar beste beentje met enthousiasme voor gezet om de vrouw de plaats te geven waarop zij recht heeft. Ter gelegenheid van de inhuldiging van Koningin Wilhelmina in 1898 dirigeerde zij haar „Oranje Nassau Cantate“, gezongen door een koor van 1800 (!) kinderen, met begeleiding van de kapel van de grenadiers en jagers. Ook dirigeerde zij haar composities in het Concertgebouw.

In verband met de 125ste geboortedag van Catharina van Rennès heeft de zanger Pieter Vis uit Houten het idee opgevat een cassette met vier elpees te doen verschijnen waarin een beeld wordt gegeven van muziek van Catharina van Rennès en dat van een keur van haar Nederlandse tijdgenoten. Uiteraard zal aan „het kind in de muziek“ een belangrijke plaats worden ingeruimd en naast muziek van Catharina van Rennès zal men ook liederen aantreffen van haar leraar Richard Hol, Joh. Worp, Joh. Wierds, Arnold Spoel, Hendrik C. van Oort, J. J. Viotta en last but not least de Utrechtse Hendrika van Tussenbroek. Het „kunstlied“ komt aan bod met liederen van o.a. Zweers, D. en S. de Lange, A. Diepenbroek, K. Kuiler, Emmy Frensel Wegener en Anna Lambrechts Vos. Voor het volkslied toonden belangstelling Julius Röntgen en Joh. Verhulst. Wij noemen slechts enkele namen. Ook het cabaretlied zal niet ontbreken. Aan de anthologie zal worden meegewerkt door musici die voor een groot deel met Utrecht te maken hebben. Het koor van de Kathedrale Koorschool zal o.l.v. Hans de Gilde, die overigens ook als solist meewerkt, de koorwerken voor zijn rekening nemen. De zange-

ressen Marie-Cécile Moerdijk en Akke van der Valk treden in soli en duetten op. De jongenssopraan Dirk-Jan van der Kooij en zijn leraar Pieter Vis staan eveneens op de lijst en de begeleidingen worden verdeeld over de pianist Marius van Paassen, in Utrecht opgegroeid, en Nancy van der Elst, die tevens musicologisch zal medewerken.

Een bijzonderheid is dat Chris Bos spontaan zijn medewerking heeft toegezegd om enige werken op de Dombaard ten gehore te brengen. Wij verraden nog niet wat, maar origineel is het zeker!

De firma J. A. H. Wagenaar, Oudegracht 109, de huidige uitgever van het fonds van Catharina van Rennès, stelt bladmuziek beschikbaar aan de uitvoerenden en zal voor de plaatopnamen een vleugel ter beschikking stellen.

Mede dankzij de ruggesteun van enkele culturele instanties is de prijs van deze cassette met vier elpee's zéér laag gesteld, n.l. f 57,50 bij afhaling t.z.t. aan het kantoor van het Stadsblad, Neude 31 te Utrecht. Bij thuisbezorging is de prijs incl. porto f 70,-. Het ligt in de bedoeling dat de platen rond de feestdagen eind dit jaar verschijnen. De lezers van het maandblad van „Oud-Utrecht“ hebben de gelegenheid vóór 31 augustus a.s. in te tekenen. Aan de uitgave zal een lijst worden toegevoegd van de eerste 1350 intekenaren. De uitgave zal een beperkt karakter dragen.

Na sluiting van de inschrijving zal de cassette aanzienlijk duurder worden. U kunt uw bedrag storten op no. 21 45 85 t.n.v. Rabo Bank, Houten met toevoeging van: voor no. 32 98 44 083, t.n.v. „125 jaar Cath. van Rennès“, P. Vis, Houten. Voor nadere inlichtingen wende men zich tot de producer P. Vis, tel. 03403-24 55, Kervelhof 6, 3991 GK Houten.

N. van der Elst

NICOLAAS WICART

Via historische tijdschriften wordt een beroep gedaan op de medewerking van particulieren om, evenals de archiefinstellingen en de musea, bericht naar onderstaand adres te zenden indien men in het bezit is van een tekening van **Nicolaas Wicart, (Utrecht 1748-1815) landschapstekenaar en porseleinschilder**, (meestal linksonder gesigneerd N. Wicart ad vivum) en/of Loosdrechts porselein, beschilderd met landschapjes in de kleuren: bietenrood, sepia en zwart.

Het porseleinmerk van de fabriek te Loosdrecht wordt gevormd door de letters M.O.L., meestal in de kleur blauw onder het glazuur. Op de vroegste stukken plaatste de fabriek een staand leeuwje als merk.

M. W. Heijenga-Klomp,
Schumannstraat 25,
3816 NT Amersfoort, tel. 033-72 14 10,
oud-conservatrice museum Flehite te Amersfoort.

HISTORISCHE GRAVEN BESCHERMD

Nederlandse graven van historische personen en graven van cultuurhistorische betekenis zullen worden beschermd. Dit heeft de minister van WVC de Tweede Kamer medegedeeld. Op grond van de Monumentenwet kunnen individuele graven maar ook volledige begraafplaatsen onder bescherming van de wet worden geplaatst. Aanleiding voor deze toezegging was een amendement, dat door het Kamerlid Faber (CDA) was ingediend.